

Изази Недјељом.

Цијена:
За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годину 6 ф., на по год.
3 ф., на четврт године 1 ф.
и 50 новчића.

За све остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франака, на по
године 10 франака, на чет-
врт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата плаћа се у
платеним новчанима непо-
средно администрацији „Гл.
Црногорац“ на Цетиње, а
може се и картом упућу-
њем на пошту у Котор.
Дошле новце се уредиш-
тву. Губошис се не враћају

За огласе плаћа се од
реда 5 новч. За огласе веће
и на дуже вријеме мање.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА.“

ПЕТРОГРАД, 3 јан. — „Journal de St. Pétersbourg“, разлажући финан-
сијски програм царске владе, којим се
смањује трошак на војску, истиче
искрене и мирољубиве смијерове Русије.
Русија се узда да ће за дуго моћи
одржати мир. Русија је прогласила
своју политику мира у приликама тако
важним, да то свако мора увидјети.

ПЕТРОГРАД, 5 јануара. Цар
је написао писмо губернатору москов-
ском, у ком изјављује своје пуно уз-
дање да ће мир, како ове тако и бу-
дућих година допустити да Русија
посвети све своје силе свом домаћем
напретку.

БЕРЛИН, 5 јануара. Недјељни
војни лист (Militär. Wochenschrift) и-
справља поуздано познато казивање
„Руског Инвалида“, те доказује на
основу службених података, да је рус-
ка војска у крајевима те границе са
Њемачком и Аустро-Угарском, јача од војске
њемачке и аустројске према тијем кра-
јевима.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

ЦЕТИЊЕ, 9 јануара.

(Из Двора.) Како сваке године,
тако су се и сад стекли сви министри,
виши чиновници и главари, све војво-
де и старешине из разних крајева др-
жаве, а највише са Цетиња, на Сви-
јетли Двор, да дочекају нову годину
са својим Господаром. Кад су топова
са ријечног града огласили растајак
старе године са новом, дигло се Ње-
гово Височанство те је, у рупи чашу
рујног вина примичког, наздрављу па-
роду црногорском, молећи Бога да га
и ове године узме под своју превизију

охрану и да га у свему помогне и
унаприједи. Затим је изволио примити
здравце памијењене Њему, Свијетлој
Кнегињи, Књази-Њашљеднику и свему
владачком дому.

Сјутра-дан, послје службе божје
извољело је Његово Височанство при-
мити подворење свијех преставника
великих држава, који су тога ради
дошли на Ријеку. —

Његово Височанство Господар и
Књаз обрадовао је у четвртак по подне
Цетињане Својим доласком. Јучер, у
петак по подне, винуло се Његово
Височанство на Ријеку.

Његова Свијетлост Књаз Њашљедник
био је ове недјеље неколико дана у
лову по Зети са Г. Божом Петровићем.

— Повјереник послова Француске
Републике, опуномоћени министар и
ванредни посланик Госп. Патримо-
нио присио је на Васиљев-дан вече
из Дубровника на Цетиње, са секре-
таром посланства Г. контом Серсе-
јем. Сјутра-дан, у суботу, пошлци су
обојица на Ријеку да се поклоне Ње-
говом Височанству.

Г. Патримио кренуо је за Ду-
бровник у понедјељник, а Г. конте
Серсеј остао је до прошлог четвртна
у нашој средини.

— Г. К. М. Аргироуло, царско-
руски министар на Двору Њег. Висо-
чанства, кренуо је у четвртак за
Петроград, пошто је примио жалосни
глас да му је умро зет, г. Данзас,
б. сајетник министарства. Са својим
братом пошла је и гђа Јелена Арги-
роуло.

(Паробродско Друштво.) Привре-
мени одбор овога друштва држао је
сједницу у понедјељник 4 ов. м., у
којој је предједник г. Ј. Павловић
поднио извјештај о целокупном стању,
у ком се ово предузеће налази, а на
име о успјеху уписа акција, који се
је имао завршити 15. Децембра пр. г.
Како смо из тог извјештаја могли ра-
забрати, предузеће је ово нашло лијеп
одзив на многијема странама, али раз-

поврене незгоде, нарочито пак крат-
коћа времена које је остављено као
рок за уписивање акција, за тијем у-
даљеност нашег мјеста и споре ни-
смене везе с осталијем свијетом, нијесу
допустиле да се радња развије као
што би требало и да се ово предузеће
представи нашем и страном свијету у
правој својој чистој и јасној свијет-
лости. У слијед тога, ма да је одзив,
као што рекосмо, при свијем наве-
деним тешкоћама, саразмјерно баш ли-
јеп, ипак се радња око уписивања
акција није могла завршити до одре-
ђеног рока, јер ево ни до дана да-
нашњег нијесу предсједништву стигли
извјештаји о успјеху уписа акција ни
из половине онијех мјеста, камо се је
одбор у тој цијељи обратио. Због тога
закључено је у овој сједници, да се
рок уписивања акција продужи до 1.
Априла ов. г., а уплата до 1. Маја, и
да се изда нова објава, у којој ће се
повјереници Друштва позвати, да на-
ставе до тога новог рока посао око
уписивања акција.

Да би пак наш свијет видио и
дознао, с каквим је успјехом до сад
рађено на остварењу овога предузећа,
ево ћемо овдје, по подацима које нам
је одбор драговољно на расположење
ставио, саопштити колико је акција у
којем мјесту уписано:

А.) Црна Гора:

1) Цетиње	473 акције, фнк. 236.500
2) Никшић	34 " " 17.000
3) Ријека	7 " " 3.500
4) Бар	4 " " 2.000
5) Вир	3 " " 1.500
6) Подгорица	2 " " 1.000

У све 523 акције фнк. 261.500

Б.) Аустро-Угарска:

1) Тријешће	70 акција, фнк. 35.000
2) Беч	25 " " 12.500
3) Ђиповићи	10 " " 5.000
4) Бијела	10 " " 5.000
5) Котор	5 " " 2.500
6) Загреб	4 " " 2.000

7) Сомбор	4 " " 2.000
8) Карловац	4 " " 2.000
9) Нови Сад	4 " " 2.000
10) Ерцеговини	3 " " 1.500
11) Будва	2 " " 1.000
12) Росе	2 " " 1.000
13) Каменица	2 " " 1.000
14) Рума	2 " " 1.000
15) Пераст	1 " " 500
16) Лепетане	1 " " 500
17) Јазак	1 " " 500
18) Бешеново	1 " " 500

У све 151 акција фнк. 75.500

В.) Русија:

1) Петроград 2 акције, фнк. 1.000.

Када се све то сабере, онда укуп-
ни број изгледа овако:

А) Црна Гора	523 акције, фнк. 261.500
Б) Аустр.-Уг. 151	" " 75.500
В) Русија	2 " " 1.000

Укупно 676 акција фнк. 338.000

Акционара уписало се до сад свега
115, а они представљају 162 гласа.

Као што наведени бројеви говоре,
највише акција уписало је Црна Гора;
за њом долази Аустро-Угарска, а по
пошљетку Русија. У Црној Гори, по-
слије пријестонице, најсјајније мјесто
заузима Никшић. Никшић је и овом
приликом, као и сваком другом, освјет-
лао себи образ и стекао заслугу, да му
цијела отаџбина рече: хвала ти и слава
ти! Тако се ради, када се разумије
интерес не само свој него и општи
интерес отаџбине, земље и народа, кад
је и срце и памет на свом мјесту, када
је не само могућности да се добро
учини, него и добре воље која и на
пожртвовање напони, јер се ради за
свој опетанак и за бољу срећу своје
дјце и потомства. И опет: слава Ник-
шићу! А с поносом нех је поменути и
наша малена Ријека.

У иностранству најбоље се ода-
звало Тријешће.Са великим болом морамо овдје
примјетити, да су нам се, бар до да-
нас, наша рођена браћа: Срби и Хр-

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

О П И С

ОНОГОШТА-НИКШИЋА.

Од старина — до 1887 г.

Написао

Максим М. Шобајић.

VI.

Религијозне грађевине и споменици.
(Наставак)

2., Митрополија и село Попи. Је
ли било игда митрополије у Никшићу?
Наше књиге не кажу, али каже на-
родно преданије. Тако прича се о
томе, да је ерцеговачки митрополит
Василије сједио у Никшићу, не као
бунтовник турски кога ови прогоне,
но баш му је столица ту била неко-
лико година. Тада је била красна ми-
трополитска црква у Никшићу, по се
не може знати баш на које мјесто,
или је била ће је садања Петрова
црква или је била у Попе, ће је она
најљепша и највећа на три боја кула
градског забита Муховића, при крсту;
над њом се један репш градског бе-
дема свршује. И вишина су тога ми-
тиљења, да је ова кула постала од
старе саборне цркве Никшићке, која
је исто ту и била и од ње кула пре-
творена (или је црквени камен доне-
сен од Петрове цркве и од ње кула

саграђена). Јер камен онако фино из-
рађен као што је у овој кули, не на-
лази се више у турскијем грађевинама.
Ствар доста вјероватна, да је речени
митрополит био овдје неко вријеме,
стално или невоље. А за саборну
цркву или митрополију, питање вре-
мену остаје.

Село Попи, вели се да је најста-
рије, а тако се прозвало, предање вели,
по старом попу Рончевићу који се
најприје ту настанио. За његову кућу
каже се, да је поред исте гореописане
Муховића. У тој је поповој кући и
живио митрополит Василије, за врије-
ме му стојника у Никшиће. Ово пре-
дање очито нас доводи до прије наве-
деног натписа нађеног у Острогу, у
ком се оно каже за два Исаније од
Оногошта од села Попи. А што унук
назива Ђеда светијем Исанијом, прича
се о њему да му се посветила десна
рука. На врху мјеста Попи, западно
до самог бедема града, види се траг
прастаре спротне цркве и гробља за-
раслог у трњу, а уз бедем млађа је
црквица, веле, пона Рончевића, у прво
вријеме Турака. Још и данас има по-
томака Рончевића у околини, а и у
Србији у Ваљеву, ал немадох прилике
видјети кога — у овом мјесту.

У бивше село Требљеу виде се
двје црквине, једна стара а друга
новијег доба. У Озрици је једна црк-

вина з ве се „Манастирица“. По свој
окочини виде се трагови старих се-
лишта и црквинта свуда с гробљем.
У најновије вријеме овуда се подижу
нова села и цркве, шири се и допња.
Да поменем још два три мрамора у
околини, од којих је највећи онај у
Горње-поље на реци Раствоцу. Овај
је просто ударен на једној малој до-
линици на лијевој обали на путу. Мно-
го је дебео и височји је од човјека,
чини се да је и дељан по га вријеме
орапавило. Вели се да је ту погинуо
некакав војвода, прије доласка Ту-
рака.

3. Манастир Кусиде. Кусидама се
зове оно мјесто између поља Слапога
и прије помињатог Моста Кусидеког,
и поља или језера Крупца, пак између
села Риђана и планине Ките. Од куда
је то име не прича се, по зна се у тај
атар за поменути мост и за стари ма-
настир Кусиде и благо његово. За
прошле 7—8 год. наслушао сам при-
чања о некадашњој славној грађевини
„Кусидама“ или „Грчкога манастира“
у Кусидама, о баснословном ископавању
блага манастирског. Тамац се чињање
као да се та прича мало утишала, но
у то доба, т. ј. у почетку ове год. онај
бањански неосник (пророк) Тодор
Бјелица, уложио, веле, да гради и
обнови манастир Кусиде, с помоћу до-
бровољних народних прилога. Сад се

опет обнови разговор о предмету Ку-
сидеког блага, које толикијема људима
што се уснивало оно, па га не умједоме
наћи, па се сад открило „Оцу Тодору“
и шњим оће да гради манастир. Оваке
приче народног уображења и вјеровања,
да је у Кусидама заиста велико старо-
инско благо законано, и да му је
изишло хиљадугодишње пријеме (благу)
у земљи, за то је испливало на земљи
али не да се виђети, док не дође онај
коме је суђено; таквијех велим прича
свуда у народу има; али прича о Ку-
сидама мене је побудила да пођем тамо
да очима видим мјесто и ту бившу
славну грађевину, 21/2 сата од града,
мјесто скоро пусто.

Манастир Кусиде је заиста у нај-
питомијем предјелу у цијељој околини
града, и само је мјесто храма у нај-
љепшем положају — ваздан изложено
сунчевим зрацима, од сјеверне стране
је планина која га од вјетра заклања,
те је и најжучније, а са сваке стране
хумићи полуземљави и пуви разне шуме,
а између њих најљепши долови мањи
и већи, ће рађе шеница, руметини и т.
д. Стока нигдје млијеко не даје као у
Кусидама. О томе има стара прича:
Н-какав Кусидац продао праву неом
на друго мјесто, но купац се дошине
пожали продавцу е му кусула није
млијечна, како је ријеч дао продавац
њен; а ови му одговори: „Е мој при-

а ти, слабо одавали. Из Србије нема-
мо ни једнога акционара, од Хрвата
такође ни једнога, из Војводине само
14. Наводи нас на смутна размишља-
ња о будућности нашега племена, кад
погледамо у листу акционара овога
друштва, на видимо имена као: Brun-
nig, Hinzmann, Genel, Paruzzi, Mandel
и т. д. са по 1000 до 10000 франака,
а из Србије ни једнога уписа, и од
Хрвата ни једнога, и једва да се на-
прсте изброје од све оне браће, која
тако радо пјевају: Црногорче, царе
мали!

Али да угушимо у себи та црна
размишљања, и да се онашмо пада-
њем, да ће нас резултат ове објаве
нашега паробродског друштва, која у
данашњем броју овога листа изаћи,
казнити лажју и представити свијету
као прехитрене злоукле. Да Бог да!

— Споменуемо у прошлом броју, да
је проф. Нико Иванович над гробом Бе-
рићим рекао неколико опрштајних ри-
јечи. Ево тог опрштаја:

„Још јучер били смо с тобом, мили
пријатељу, други и пошteni брате и дру-
же! Још некое од нас заучи твој мили
глас, твоје пошљедње: До виђења! Јесте:
Али нико од нас не промисли да то твоје
„до виђења“ било је на другом свијету!...
Сила околности, крута, неизбјежна
судба доведе те до ужасног корака.

Дошљедно си живио увјек — а до-
шљедно самом себи и умр'о си!

Грјешни човек не се не усуди пре-
суђивати корака твог.

Боже! Ти сам суди и пресуди.

Пред очима поштенне твоје душе, ти
виђе два попора отворена: Један, на ком
већ стојаше, вођаше ужасном животарењу
— не животу — други — спокојству без
досаде свијету!

Прво је било грђе од смрти —, и ти
изабра мање зло!...

Боже! Непомњиви су за нас путеви
твоји... Ти сам можеш да читаш у дуби-
ну душе и срца људског. — Ти ћеш су-
дити и по великој милости твојој одијети
и опрестити му!

Живио си међу нама, трудно с се
и преко твојих сила — док напошљетку
нашемога под теретом огромне задаће, коју
си себи поставио био!

Господар, земља ова, народ ови му-
ченички и јуначки, бијаху твоје светиње,
а рад — олтар, на коме си им жртве при-
носно!

Држава губи у теби поштенос, при-
једног и једног чиновника, народ црногор-
ски једног од најбољих својих радника,
ученици твоји изврсног наставника и дру-
гог оца, ми, незаборавног друга и брата,
— а цијело друштво — човјека узор по-
штења! —

Но ко ће да наброји све врлине твоје?
Ти неги неопозива сам себе — а и
ми можда цијенимо те мање по што си
вриједно.

Сад тебе смрт отвори очи, ти видиш
пријатељство, видиш срце наше, а ми твоје
риједке врлине! По што ћу даље? Не знам,
не могу...

Милостиви Боже! У пошљедњем свом

часу, он се теби препоручи и умрије, вје-
рујући у твоју безграничну милост, а ти
му, Боже, милосрдан буди!

А ти, брате Илија, опрости, ако смо
те икад и нехотице увриједили. Ти сад
видиш да нијесмо из злата срца!

Збогом драги брате! Збогом врли
друже! Збогом изврени пријатељу! Ти ле-
жиш, твоје су очи за увијек заклоњене,
твоје мртво тијело ево предајемо мајци
земљи, — али име твоје, спомен твој уре-
зан је у срца наша, — они живе и живјеће
дотле, док се не изврши оно твоје по-
шљедње. До виђења! Збогом! Лака ти црна
земља!

(Пок. Лазо Пуранов) није се пре-
зивао П о и о в и њ, као што је у про-
шлом броју нашега листа погрјешно
стављено, по му је презиме било само
Деља. — Надамо се да ћемо у једном
од најскоријих бројева моћи доијети
коју пртину из врло занимљива живота
покојника.

К њ и ж е в н о с т.

Уредништво је примило на приказ:

О НАРОДНОСТИ и његовању српске
народности наставом и васпитањем. Од
Ј. Бошковића. Препечатано из „Проевје-
ног Гласника“ од 31 октобра. У Биограду.
У штампарији краљевине Србије. 1887. 64
стр. мале 8 е.

ПАТНИЦА. Роман Јакова Игња-
товича. Књига II. У Новом Саду. Издање
и штампана А. Најевића. 1888.

ЗИДАЊЕ ОКАДРА на Војани. Позо-
ришна игра у четири чина. Од Ђура Т.
Петровића. Издање српске књижевне и
штампарије Браће М. Поповића. У Новоме
Саду. 1887. Цијена је 34 новч.

БРАНИЧ. Лист за правне и државне
науке. Бр. 23 и 24. 16 децембра. 1887. У
Биограду.

Садржај: Позив на претплату. —
О реформи нашег стечајног права, од Ми-
ленка М. Жујовића. — Бапнина и својина
или колективизам и индивидуализам код
Срба, написао Мата Радосављевић (наста-
вак). — Развјатк авачичког статистике, од
Милана Ст. Марковића (свршетак). — И-
онет правна питања, од М. Стевановића. —
Два случаја из судско-лекарске праксе,
од д-ра М. В. Васића. — Старица судске
архиве од 1833 год., саопштио Јован Пре-
дић судија. — Из суднице XXVI. Саоп-
штење М. Ј. Стојановића. — Књижев-
ност. — Вјешеник. — Вјесник. — Од уред-
ништва.

PRIGODOM tristagodišnjice ro-
đjenja Ivana Fr. Gundulića. Izjava
„Dubrovačke Omladine“. — Dubrovnik, o
Božiću 1887. Štampa braće Jovanovića u
Pancovu.

Motto: Renouvelons aussi toute vieille
pensée. Bellay. И: Summ cuique.

СТРАНИКЪ, духовни журналъ.
1887. Декабръ. С. Петербургъ. Типографія

нашао један одломак камена од једне
столе висок што је био с прозора, тај
одломак фино је рађен, али је јесичији
од данашње мјере мајсторске; а то је
доказ сиротинијег времена у ком је ова
грађа постала. Зид се још држи до
појаса. Од споља се нијде не види
од гомиле, само изнутра, јер људи што
су тражили благо истребили су много
камена изнутра, за то ми се и учинило
најприје, е је храм дубоко у земљи
био, док ми нијесу казали људи што
ту живе, да је коцано унутра поду-
боко, е се мисли да је под црквом по-
друм пун злата, сребра, бакра и т. д.

Припрате. И с десне и с лијево
стране исто се познаје основ 2 је при-
граде или ако ћете припрате уз цркву.
Десна је равна с целом цркве и уз њу,
просто четвороугона, ширине 21½ м. а 3
м. дуга. Сјеверна је на глагол и штогод
је колатија, ал се прва страна што је
од прилике полазла до врата праве,
не може знати докле, по може се мислити
да је ова страна могла бити испред цијеле
цркве. И ако је ово, онда се и које-
како може мислити на то, да је ова
манастир био за обитавање. То је све
што имам о приказу. На десном рогу
олтара узрасло је једно дрво (које се
зове ђе сам ја рођен Магрева, тз јој
лилет на пр. крушкова) и много је де-
бело да би га једва два човјека рукама
ошатали.

С. Добродзева, Ковенски пер., собета. д.
М. 14. 1887.

Садржај:

I. Мои воспоминания объ Инокентіи,
Архіепископѣ Херсонскомъ. — VI. — Ино-
кентій беретъ меня въ етени и для наблю-
денія еолнечнаго затмѣнія. — О. протоіе-
рей, профессоръ философіи. И. М. Сквор-
цовъ. — Онъ ревизуетъ Херсонскую се-
минарію и отправляется съ нами въ Боб-
рынѣцъ. — Рекреациі и экзамены при И-
нокентіи. — Мысли, высказанныя Иноке-
нтиемъ въ дорогѣ. — Астрономъ А. Н. Са-
вичъ. — Диктованіе И. М. Скворцовымъ
отчета о солнечномъ затмѣніи. — Проща-
ніе учителя и ученика. — Чумацкая дорога
и ливень. — Обѣдъ у одной помѣщицы. —
Мнѣніе Инокентія о бытности лѣсовъ на
югѣ Россіи. — Теорія образованія земли.
— И. У. Палимнестова.

II. О вымираніи религіознаго духа. —
Бесѣда архіепископа Никанора.

III. Историческій очеркъ отношеній
между христианствомъ и магометанствомъ.
— I. — Н. П. Остроумова.

IV. О дарованіи раскольникамъ правъ
и свободы въ отравленіи богослуженія. —
Записка проф. Н. И. Иванова.

V. Изъ путешествія въ св. землю. —
LVII. — Прот. А. Кавальницкаго.

VI. Какъ въ простотѣ живутъ люди...
— Разсказъ изъ галицко-русской жизни. —
IV. — V. — прот. И. Гр. Наумовича.

VII. Внутреннее церковное обозрѣіе.
— Къ вопросу объ идеалахъ въ жизни и
о началахъ въ мысли: изъ бесѣды съ од-
нимъ современнымъ мыслителемъ. — Во-
просъ о Церкви и великая ея важность;
широта этого вопроса и предудрежденіе
моего собесѣдника; ограниченіе круга раз-
сужденій началомъ идеальнымъ и точна зрѣ-
нія на предметъ. — Что такое Церковь?
— Церковь, какъ начало единое, общее, и
Церковь, какъ понятіе „спеціальное“; тя-
готы нашего общества въ сторону этого
последняго опредѣленія, и подучающіеся
изъ того выводы. — Церковь, какъ инсти-
тутъ божественный, и какъ божественная
идея—жизнь; общность такого опредѣле-
нія и его крайняя важность для отвѣта на
вопросъ объ отношеніи къ церкви элемента
человѣческаго: Церковь и чловѣкъ въ Цер-
кви; что такое Церковь для жизни и что
представляетъ собою жизнь для церкви? —
Возможность и необходимость органиче-
ской связи двухъ этихъ понятій. — Какъ
воспринимается и какъ осуществляется бо-
жественная идея въ жизни? — Вопросъ о
„церковномъ сознаніи“, широта такого со-
знанія и великая ея роль въ дѣлѣ осущест-
вленія идеи божественной. — Общественный
характеръ начала церковнаго и его широ-
кая примѣнимость ко всемъ сферамъ и яв-
леніямъ чловѣческой жизни. — Вопросъ о
формахъ жизни общественной и внутрен-
немъ ея складѣ, при свѣтѣ такой идеи. —
Предѣлы церковной идеи: можетъ-ли чи-
тать себя свободнымъ отъ такой идеи и
государство? — Конечные пункты вопро-
са и нѣсколько дополнительныхъ замѣчаній
о характерѣ Православія, о значеніи въ
жизни церковныхъ разностей, и пр. — За-
ключеніе.

VIII. Иностранная церковная жизнь. —
Необычайное движеніе въ римско-католи-
ческомъ мѣрѣ. — Папскій юбилей и приго-
товленіе къ нему. — Смыслъ этого юби-
лея. — Демонстрація противъ протестан-
тизма и въ пользу свѣтской власти нап-

ства. — Отношеніе къ нему итальянскаго
народа и правительства. — Подарки папѣ-
юбиляру. — Огромный динарій св. Петра.
Французскіе пилигримы. — Церковь и го-
сударство во Франціи. — Распутанность
правительства въ ней. — Смыслъ президен-
та и правительственный урокъ этого факта. —
Новая книга Ренана и ея характеръ. —
Религіозно-общественное состояніе рабо-
чихъ массъ въ Англіи. — Заключеніе.

IX. Обзоръ журналовъ. — „Pro domo
sua“ — въ отвѣтъ на „Замѣтку“ М. О. Ко-
ловича въ „Церковномъ Вѣстникѣ“.

X. Новыя книги. — Новое подпольное
сочиненіе въ защиту раскола („Мечъ ду-
ховный“). — А. Д.

XI. Извѣстія и замѣтки. — Изъ цер-
ковно-общественной жизни, изъ жизни Во-
стока и Запада, изъ области народныхъ
суетвѣрій, обрядовъ и пр. Некрологи: пре-
осв. Митрофанъ. — Докторъ А. А. При-
седковъ.

XII. Книжная лѣтопись. — Книги, вы-
шедшія съ разрѣшенія духовной цензуры.
— Отзывъ объ изданіяхъ: „Троицкія Лѣт-
ки“, „Троицкія Кнѣжки“ и о „Сборникѣ
матеріаловъ для біограф. Инокентія“, изд.
проф. Н. И. Барсова.

XIII. Оглавленіе III. Тома.

XIV. Объявленія.

Редакторы-издатели:
А. Васильковъ. А. Пономаревъ.

ВѢСТНИКЪ хрватскаго археологич-
каго друштва. Година Х. — Бр. 1. У За-
гребу, 1 января. 1888.

Садржај: 1. Прво откриће пред-
историчког седишта из каменог доба у
нашој земљи. — Таб. I. — С. Л. — Стр.
1—2. — 2. Споменци особитог лика из
каменог доба, открити у Далмацији, а
сада у археол. музеју у Загребу. — В.
Таб. I. — С. Л. — Стр. 3—5. — 3. Зна-
менити натпис римски — С. Л. — Стр.
5—7. — 4. Хрватске старине у Киниу. —
Фр. Стјен. Златовић. — Стр. 8—13. —
5. Принесак старо-хрватским споменницама
и орнаментима из Ниша. — С. Л. — Стр.
13—16. — 6. Старобосански натписи у
Босни и Херцеговини. — Наставак. — Вид
Вулетић Вукасовић. — Стр. 16—19. —
7. О напретку археол. знаности у нашој
хрватској земљи — С. Л. — Стр. 19—23.
— 8. Дописи. — 1. Јер. Стјен. Златовић,
из Шибеника. — Вид Вулетић Вукасовић
из Корчуле. — Стр. 24—27. — 9. Разно
вѣсти. — Страна 27—32.

О банане уредништва: „Вѣст-
никъ“ за сада излазиће сваке три мјесеца.
— Годишња претплата стоји 4 ефор. а.
вр. за сво аустро угарске земље; а за
иноземство 8 марака или 10 франака.

Списи, пошљике и годишњи приноси
имају се од сада одржавати под насловом:
Хрватско археологичко друштво
у Загребу (у земаљ. музеју).

Наручбине на предбродбу Вѣстника
прима и књижара А. Хартмана у Загребу.

Проевјета.

Тристагодишњица Гундулићева.

Извјештаји о многијем прославља-
њу тристагодишњег рођен-дана Гундули-
ћева тако су обилати, особито у за-

јатељу, ако сам ти продао кусуље, али
нијесам Кусиде.“

Опис храма манастирског. Изглед
рушевина овога старог храма ваи по-
глед не зачуђава тако побудљиво, према
оног народног уважења и гласа, што
је по свој прилици постало по уобра-
женом благу манастирском, ће се чиниће
поћом припре (виђа) луча (ватра) да
изаћи из црквине и варнице у небо
лете. Кад дођох на мјесто намјерим
основ храма и нађем 12 метара ду-
жине и 6 ширине т. ј. шупљине. То
сам једва постигао, јер је зид под го-
мизом. Са обје стране храма виде се
по 4 ступа који полазе из црквеног
платна (зида) 1 метар к средини храма,
а толико је и између ступова, само је
онај разлпчан ближе олтара, међу ове
је ступове 1½ метар ширине а 2
метра дужине, јесу ова одјеђења за
пјевнице служила, на колико су сту-
пови дубоко унутра толико је оване
простора било и ван црквеног платна,
а то је храм крестообразан. И то сам
једва схватио, ма да ми се ови тако
малени крст од пјевница не допада,
као и тјескоба између ступова, на које
је, од прилике, стајао свод (крв) цр-
квени. Под гомизом камена најљепше
се још виде остаци зида од речених
ступова; зид је у њих обичне дебљине
прилично у слогање камена, просто
рађена. Од фанијера рада само сам

Порта. Ова је свуда наококо 12.
мет. одмакнута од храма, зид се не
познаје, само гомила од њега, и чини
се као да није с кречом. — Од сје-
верне стране уз цркву види се над-
гробни мрамор просто рађен и на њ
исечен крст, мислим из новијег доба,
као и на плочи једнога старог гроба
таки је крст, јер и сада ово гробље
за упока служи. Гробље није много-
бројно, али у порти и ваи ње има
око 50 гробова с вељјем плочама из-
рађеним у свему онако као што сте
читали о оним код саборне Петрове
цркве у Никшићу; што ће и бити
једног времена и с омијем на Језерима,
кажу да га оваког има у Бањане, Не-
весинѣ и т. д. а сучременог сам му
гледао у Подгорици, оно старо крај
обале Мораче испод брда Љубовића,
али је познатјије од Никшићког, исто
је као Монтиачко. Манастир је, од
прилике, прије Турака порушен.

Околина манастира. Одма испод
њега лежи један од најљепше бапштине
у Кусидама од 20—30 дана орања,
на крај кога извире она мала рјечица
од Круначког језера, тече крај дола,
даље један пушкомет испод помнијатог
Кусидеког-моста — у Славо. На гор-
њој страни одма се дижу пошупно
планине. Ту више манастира иза јед-
ног вршан или малог виса, има једна
руна или дочић од дана орања на ком

се познаје траг старих кућишта, за
која се мисли да су некад важна била,
а то је: да је ту манастир био за оби-
тање. Тако ми неки говоре, а то је
и прилика, т. ј. ако је могуће то, да
је манастир одвојен од цркве — да
једно друго не гледа. Ако ли је пак
манастир био само у оним тијесним
приградама, то он више славе ужива
данас него ли у своме животу? Више
кућишта на једном вису је, веде, а-
громна камена гомила за коју мисле
да је од некак грађевине из старог
земања. Према ње под другијем висом,
ближе Крунца, велика је пећина којој
нема краја, и воде има, а зове се Ви-
лина пећина. На источној страни по-
сата, сеоде је Орах које се тако про-
звало по ораху, од кога се још види
наѣ стромне дебљине. И овај је орах
оставио о себе славан спомен, на пр.
манастира. Тај ми дан о њему особи-
то много причање: како орах крије
сиљно благо из земања што је народ
остављао у бјесканијама од војска све
своје драгоцености, у пећини којој је
врата народ затрпао тада, а били су
баш ђе је орах понигао; али та врата
млађи нараштај није већ могао наћи
никад. Ту су и Турци доводили чету
војске те раскопавали; а то су мисли
на радили, али све залуду, аманет е-
још крије, као и онај манастирски. Ое
блага у Орашкој пећини највише је

гребачкијем листовима, а простор је нашег листа тако тијесан, да никако не можемо изнијети својим читаоцима све умне и душевне дарове народне који су се том приликом приносили спомену славног народног pjesника. За сад нека су напоменуте главне прославе у краткијем биљешкама. Читамо у „Бранику“:

Трћи дан Божића нашег прославило је хрватско академичко друштво „Звонимир“ у Бечу тристагодишњицу pjesника Ивана Гундулића. Ми смо ред прославе у једном од прошлих бројева доијели. Овдје напомињемо, да је другога дана у вече била забава, која је врло лијепо посјећена. На забави тој била је породица Гундулића, гроф Драшковић, вајар Рендић, посланик Амруш, сва словенска друштва, барон Хелферт, барон Шокчевић и бароница Враницани. Предсједник „Звонимира“ Бруншмит поздравео је кратким говором многобројни збор, који је баш својом многобројношћу показао, колико приједи словенски pjesник Гундулић. Зајачај је затим говорио свечан говор о значају и дјеловању Гундулићевом. Износио слику живота pjesникова, нагласио је, да је Гундулић био борац за слободу и вјеру. Послије овога говора отворио је три пјесе Сидритек а за тим је отпочела игранка. На свечаност ову стигли су многи бројави са разних страна, из: Петрограда, Париска, Прага, Краконе, Лавова, Москве, Лондона, Берлина, Бремена, Тифлиса, Сан Франциска, Чикага, Исамила, Загребца Осјека, Панчева, Илока и Вуковара.

Поводом прославе Гундулићеве изишао је хрватски лист „Обзор“ бр. 5. у свечаном руву,

Даље читамо у „Нравској“:

Велеможни г. ректор Таде Смичиклас узео ријеч, уз највећу поштеност гостију. Он рече, како данас славе Гундулића градови: Дубровник, Загреб, Биоград и Беч, и остала мјеста у домовини. Ове славе најбољи су доказ, како је Гундулић велики pjesник. Он је наш први pjesник, он је великан, који је својом ријечју могао ухитити пет милијуна срдаца. Ухитио их је, јер га разумију и Хрвати и Срби, који су један народ, јер говоре једним језиком. У Италији и у Немачкој нема језика односно дијалекта, који би се на оволком простору разумио, који би оволко душа говорио који говори и разумије језик хрватски или српски. (Бурно одобрање) Говорник хвали Србе у Биограду, који су ево Гундулића, јер да је то добар знак, да смо се стали боље упознавати. Говорећи о прослави, што је је приредило друштво „Звонимир“ у Бечу, рече, да је то друштво заслужно, јер ће се његовим потицањем и остали Словени сјетити Гундулића. Напокон рече, да му је мило, што види пред собом толико заградњеног грађанства. То је знак, да се грађанство занима хрватском књигом, то је знак, да разумије свога pjesника. Ово је тек окосница лијенога Смичикласова говора који је опћинство највећим одушевљењем примило.

Млади Хрват из Далмације, правник Динко Јубић, говорио је у кратко о „Осману“, те је закључио, да је Гундулић био још више, него Хрват или Србин — он да је био Словен, те је појмио прије

триста година заманај словенства, зато га је толико наглашавао у својим дјелима. Говорник се узда у слогу Хрвата и Срба.

Барон Јово Живковић рече, да му је, као Србину, управо мило, кад види, како се изгиче у новије доба, па и вечерас, слога између Хрвата и Срба. Треба нам, вели он, те слоге, јер ако је не буде, биће зло и Хрватима и Србима, а у слози доживиће једину будућност. Гундулић није ни слутио, да ће икад доћи до неслоге међу једнокрвном браћом, кад би он био то знао, не би нам приорицао једине будућности. Но он је као пророк, као pjesник, назријевао једину будућност, и његове ће се жеље испунити, зато јамчи одушевљење и слога једнокрвне браће, која се натијечу, да што жељше прославе pjesника боље будућности. Говор г. барона Живковића примио је бурним одобравањем.

Још су говорили г. Бадалић и Врабчевић. Овај као заступник „Хрватске“ у Гради. Он је споменуо, да „Хрватска“ није могла да прослави Гундулићеву успомену на 28 децембра, по она ће то накнадно учинити.

Тек око три сата по поноћи разишло се је друштво, кличућ: Слава успомени Ивана Гундулића.

Из разних градова добили смо програме за прославу Гундулићеве тристагодишњице. Свуд концерти и игранке, заставе, музике и т. д. У Сењу намијењен је чист доходак сиротама котара сењскога, којој се буд по који члан зиме смрзнуо. У Костајници намијењен је чист приход за споменик великога pjesника. Тако и по другим градовима.

Уредништво „Гласа Црногорца“ примило је овај позив:

Српско акад. друштво „Зора“ у Бечу приређује у саву тристагодишњице рођења pjesника српског Ивана Ф. Гундулића на дан св. Саве, 14 (26) јануара 1888. године **Свечану прославу са играчком** у дворанама Harmonie-Säle, I. Schottenbastei 3. а уз пријатељско судјеловање госпођица: Сидоније Илићеве свршене конзерваторице, Јелене Полешовске сврсне конзерватористање, и г. Стевада Десканеца пјевача краљ. опере у Загребу, Влаха Будманија конзерватористе, Љубомира Станојевића глумца.

Чист приход намијењен је подизању споменика Ивану Гундулићу.

Добровољни прилози примају се са захвалношћу.

Прије подне у 11 часова свечана служба у капели оцањег царск. руск. посланства. Одбор.

Распоред: 1. Поздрав предсједника „Зоре“. — 2. Светосавска пјесма пјева збор. — 3. Иван Гундулић pjesник српски, говори члан Антоније Фабрије-Коледић. — 4. Д. Јенко: „Дунте вјетри!“ пјева збор. — 5. Liszt: „Concert Paraphrase (Rigoletto)“, свира на гласовиру г-ђица Сидонија Илићева. — 6. а) Верди: Арија из опере: „Аида“, б) А. Понкиели: Арија из опере: „Баконда“, уз пратњу гласовира пјева г. Стеван Десканец. — 7. „Причест“, од Ђура Јакшића, декламује г. Љубомир Станојевић. — 8. Хавлац: „Падајте браћо!“, пјева збор. — 9. Sarasate: Nouvelle fantasia sur Faust, свира на виолини г-ђица Јелена Полешовска, прати је на гласовиру г. Влахо Будмани. — 10. „Гусе моје“, уз брујање хора пјева г. Стеван Десканец.

гао пједити), тражио речено благо:

„Приснило се старом пону Н. Н. благо у Кусте да иде да га извади, но зато да буде ш њим девет људи од три имена, на пр. 3 Јанка, 3 Марца, 3 Стапка. Ово друштво дође на мјесто у први сумрак и поноћи одоцне рад према зубе дуча; пош отвори некаву стару књигу и с петрахијем о грлу почне тихо лагано пјевати неке копдаке и тронаре, а дружина Ђускије и будаке законају с десне стране храма, дигну и преврну ону велику надгробну плочу, под оним већим дријеном уз десну поменућу приграду (приграду). Но чудо се прикаже негод плоче, велика аждаја (змија) дебела као вратило! А то је прави знак, да је она чувар блага. Људи с поном одма се с мјеста уклоне по неколико корака, мотрећи на аждају шта ће да ради. Она се све више и више надимала и одбљала ка тош, а људи се све одмицали. Но у једно доба одаде она и тако страннио шикне на људе, да су од њеног оног вјетра сви земљи понадали, попу нестане књига и ту остане, и угаи им се луч, и сви изгубе свијест, само је један остао на ноге и при чистој свијести, те све једнога по једнога носно доље на воду те им живот поврнуо. Од те кобне поћи сиромашу пону већ није свјетало, но изгубио вид“. (Сиромаш пош остарао и обне-

Гласовир Везендорферов. Капела г. Филипа Фарбаха. Почетак у 7^{1/2} часова.

ИЛИЈА БЕАРА.

У оази српско-православној у Далмацији, у селу Зелову, у тежачкој кући угле да свијета Илија Беара г. 1842, од сиромашних, али поштених родитеља. Бијане превало 17 годину, кад је ступио у први гимназијски разред у Задру, као питомца православног сјеменишта. Дакле га не можемо преставити дјететом, пошто је већ човјеком улегао у свијет. Кога је познао први дан у његовој првеној каници, пак потоњи дан његова живота, никакве промјене, осим година, није нашао: карактером, озбиљан, мислилац, поштен, пријатељ, брат врснику, отац млађему. Он није знао за дјетинство, премда је у сјеменишту имао садругова, који једва да су навршили били десету годину. Оама је изабрао за другове ђаке старијих разреда, с којима би се прерадо препирао о лингвистици и значасти, а због своје озбиљности и држања прозване га „стари“. У гимназији се понашао као слушаца, а не као ђак: никад ни сјене сумње да је проузроковао у професору да га ма за што погледа, а камо да га опомене; а и професор га држао, као што се он понашао. Покојник је баш слабо провиривао у школске књиге; њему је било доста да избуђеним очима слуша свога професора, пак да научи, не само прописану лекцију, већ да научи што више не ће заборавити. И збиља, са мало којом школском књигом поста између ђака ауторитет у талијанском и латинском језику, у ком би у сјеменишту вагда надрживио о великим празницима, а хор се одазвао исто латински „многа љета!“ Не доста лингвистика, него му је и физика била премила, и оста за причу наш „стари“ у сјеменишту са темељитих властитих назора о металици и кривом натури. Могао си чути у локанди петипеској како му др. Сладе потврђава мишља о теорији течности, приликом пресушења Опицког блати, која га је тема у велике занимала. Положивши испит зрелости уђе у Богословију, из које дође као професор Петипеске Богословије. На Петипу није данубино; почео је мислити о пчелама и пољодјелству, у чему је усвоио као мале ко. Њезино Височанство Њагиња Милена, наша брижљива мајка, послала га у Милан да се усаврши у ичеларству. Кад се у Милану почео разговарати с професорима, не дадоше му пригугити испиту, већ му уручише диплому честитајући му на знању. И у томе је имао својих мишљења, која, јер евидентна, продријеше. Због новог рационалног ушита, доброга сјемења житија и кртоле, због шљива, брестова, липа, јаворова, костања, јабуча, крушана, репе и осталог пошра, никад га овај при не може заборавити!

У Задарекој Богословији научи прилично старословенску граматичу, коју је на Петипу уз српску брижно његовао. Monarcha serbica не спадаху му из руке; а ушитај за мишљење, након подулет отимања да не зна, ишаме нареби што се није дало више побијати. У то је познавао још доста прилично њемаки, руски и француски језик. Он није гутао мноштво књига, јер је ушјерен био да човјек има цијелог епога вијека да размисли са мало,

видно, па врости народ мисли да је за то.)

„У друго друштво били су два од попова друштва а био сам и ја, јер им је требало моје име. Присније се Н. Н. да извади благо Кусидеко. Но да буде друштво од седам људ а три имена (на пр. горњег). Али ваља да нађу главу пона Сима, с којом ће тицати по земљи, па кад потрени на благо оно ће се одма само отворити (показат). Но сиромаш Н. Н. није могао пидје чути ће би био закопан накав пош Симо, по ми поћи на жалост напу, без њега (без главе, правије без намети). Ми смо ћели раније доћи али нијесмо смјели да нас не би ко пресмео, премда онда нико не сједијање овдје (прије 3—4 године). Дошав у сумрачак, смотримо бола мјеста и свуда пошемо нешела по гробним плочама и ће смо хтјели; па се измакнемо у пристранак горе, ће смо сједили до зоре. Али смо се морали измицати од страха. Мало по вечера отпоче неки пламен и по која варица из приквине лећети к небу, од прилике негод онога дријена ће је пош страдао, а иза тога поче звиздање оне попове аждаје да ушш прибије, а уз њу се и други глас помијеша, нешто као мало јаре к звекесе; и тако до сванућа, а кад се све утиша, ми дођи на мјесто и паћемо траг по нешелу нешто јарећи, а

али приједни књигама. Ако ико, то се Беара престојрог држао ове „non juro in verba magistri“ за то, што је он знао, није из књига научио, то је он сѝм створио мислећи и мислећи са својом престанком логиком, са својим преправљаним силлогизмом. Што је теже питање било, то њему милије, али не да га ријешити помоћу књиге, већ једино помоћу свога пребистрога ума.

Кад је тако учен био чему није што написао? Као ђак јављао се у „Српском Далматинском Магазину“, а касње га пријечила превелика чедност, непоуздање и сама ученост, која чим нећа тим човјеку чешће допаше: „non multa, sed multum!“

А сад пријеђимо посматрати га као човјека и као професора, премда је то прегруто, јер нема етичног атрибута што му не би доликовао. Желно је из свега ерија свакоме најљепше добро, никад да икога увриједи, млађи вагда пред старијим, а и млађи пред млађим. Ласкасти није знао, а кад би у праву био ма у каквом инт-су, да на жао не учини, први би пошуетио. Био је искрен, поштен, дружеван и ћекад фино и духовито шазљив, али није био наиван, а најмање онда, кад је ко ушјерен био, да је са шалом усно. Није оговарао, нити је допуштавао да ко кога оговара; гријешито није, а опет је хтио да ублажи туђу погрешку, ако је није могао извинити. Та његова ријетка својства прибавише му многа и многа пријатељства, лијенога поштовања и уважења у Српству и изван њега. Он је био прави тип онога побожнога и поштенога „мурлаца“, који на жалост ишчезава, ако већ није ишчезао!

Као професор, управитељ и ректор бијане правичан, свјестан своје мислије и дужности; ученицима је био отац и пријатељ, а са друговима прави брат и савјетник. Хтио је свакоме угодити, али је због тога морало страдаити оно осјетљиво срце. Страдај од мисли како ће дужности тачно испунити, страдај под утиском мисли за науку, страдај због обитељских екорих несрећа.... Морало се оно лијено и нежно срце препунити, које зриом из реполвера у једном трену испразни, али не прије него ли се у манастирској прили најпобожије помолно пред сваком престолном иконом, прије но је клекао са сузним очима пред њивотом св. Петра, пољубио гробове блаженочивних Њаза Данила и Великог Војводе Мирка и прије него је, само трен пред самозубиством, написао: „Препоручујем се истиниома Богу, пречистој Богородици и свим светим“.

Збогом, мили „стари“, збогом друже, пријатељу и брате, лака ти била ова слободна земља, коју си ти срцем и дјелом толико љубио! Вјечна ти успомена!

Примили смо овај позив:

Питомци овог православног Сјеменишта славе и ове године спомен св. Саве, своје Крсно Име.

Особита је част њима, да позову овим Ваше Господство на своју забаву, која ће се у Сјеменишту држати 14 јануара, на дан св. Саве.

Забава почиње, у 6 часова.

У Задру, на младо љето 1888.

Питомци.

Распоред: 1. Светосавска пјесма, уз ноте пјева хор питомаца. — 2. Поздрав и говор „О важности српско народне поје-

такo и ажлајни ка од врати. Али нам не даде ђаво да на томе прекинемо, но и другу поћ покуша о, па у мало што сви не изгубосмо. Века јарета и звиздање аждаје проглуши и у лудито нас доведе тако, да већину повата жесотока грозница, те побјеги прије зоре, једва утеци живи; али су једни дуго боловали.“

Ово ми све потврдише људи код Манастирице, а то су 4—5 кућа Кривошијских устања (1882), скоро ту насељених, неки Бојанићи који доста добро живе.

И виђане се ту код манастира ново камење рађено з врата и прозоре што је започео за обновљење манастира св. отац Тодор, за кога сад чујем, да га је народ оптужио као варалцу, који на рачун простог народа обане и славе и новаца; за што сад испашта грехове у тамницу на Цетиње.

(Аставиће се.)

мједи и једна златна етатива“ (разбој на што жене ткају). Један ми се пошудно сам те ме одвео на тај чудни орах. Ондје ће се мисли да су била врата баснословне пећине баш у жылама ораха, бјеше тор пун коза. И ту ми причање, како су неки и скоро ту раскопавали, а то се види и по разривеним гомилама земље и камена. То је мјесто већ у крајној околини Кусиде, а нап је ораха уз један крш главчасти у ком се мисли да је унутра пећина, и виде се нека дурла у крну повисочије од земље, у којима се бјеху увука јара. Једна бака што нам отвори врата, пита ме јесам ли дошао да тражим благо, а ја њу питах, како живе они, кад им козе деже на благо, „благо су људи, вели, а то у мој тор ако га има, биће онога кога суђено буде“.

Ископсање манастирског блага. Завршујући ошве Кусте, коњава би му повјест остала, кад не би смо ма и у краће испричали како је народ лако на благо, које се у Кусидама чешће приснивало и тражило. Нијесам знао пута за Кусиде но сам узео једног калауза и то од оних дружина што су то благо тражили. Он ми прича све онако као што сам од достине чуо, како је неки стари пош, досељен из Цуца (коме поћу име на јавност изнијети из поштовања, јер би се мо-

зије, држи питамац М. Парента. — 3. Косовка Ђевојка, уз гусе пјева питамац К. Митровић. — 4. „Ах, кад тебе љубит не смјем...“, пјева уз ноте хор питамаца. — 5. Јадна мајка, балада Змај-Јована Јовановића, декламује питамац П. Кулишић. — 6. „Што ћутиш, ћутиш...“, пјева уз ноте хор питамаца. — 7. Женидба на силу, Милићева комедија у једном чину, пријевод с француског.

Липа: Зганарело, ** Јероним (С. Барбић), Доримена (П. Кулишић), Алкантор, њен отац (Б. Доброта), Аланд, њен брат (К. Митровић), Ливаст, њен љубазник (Т. Гондарица), Панерадије, филозоф аристотеловац (Д. Васиљевић), Марфирије филозоф пиронијевац (М. Парента).

8. Бранково Коло, уз ноте пјева хор питамаца.

За пријеме одмора читају се брзојави. Забаву прати оркестар.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

ПРОМЕТ ДОМАЋИЈЕХ ПРОИЗВОДА У ЦРНОЈ ГОРИ.

Никић, 27 децембра 1887.

На данашњем пазару биле су разној трговини цијене ове:

Волови, сумом од по 100 ока, по 24—30 ф. — Краве, по 10—24 ф. — Овчи брави, по 2—6 ф. — Козји брави, по 2—5 ф. цијеном све по комаду. — Руметин, ока по 14 н. — Руметиново брашно, ока по 15 н. — Пшеница, ока по 16 н. — Раж, ока по 13 н. — Јечам, ока по 12 н. — Кртола, ока по 3½ н. — Купус, ока по 3½ н. — Дуван дограм, ока по 1 ф. — Дуван у листове, ока по 136 н. — Скоруп, ока по 70 н. — Сир добри, ока по 50 н. — Восак, ока по ф. 170 н. — Масло, ока по ф. 120 н.

На данашњем пазару 4 јануара биле су разној трговини ове цијене:

Волови, цијена по комаду 24—30 ф., — Краве, цијена по комаду 10—24 ф., — Брави овчи, цијена по комаду 2—6 ф., — Брави козји, цијена по комаду 2—5 ф., — Прасад, цијена по комаду 2—14 ф., — Кожице овче, комад по 63 н. — Кожице козје по 1 ф., — Руметин, ока по 14 н., — Брашно руметиново, ока по 15 н., — Пшеница, ока по 16 н., — Раж, ока по 13 н., — Јечам, ока по 12 н., — Кртола, ока по 3 н., — Купус, ока по 3 н., — Дуван дограм, ока по 90 н., — Дуван у листове, ока по 1 ф. и 30 н., — Масло, ока по 1 ф. и 20 н., — Скоруп, ока по 60 н., — Сир добри, ока по 60 н., — Восак, ока по 1 ф. и 70 н.

Бар, 1 јануара 1888.

На данашњем пазару биле су разној трговини цијене ове:

Жито руметиново, багаш по 1 ф. и 60 н., — Пшеница, багаш по 2 ф., — Сољива, багаш по 2 ф. и 40 н., — Дуван, кило 75 н., — Сир, кило 34 н., — Рибе скавине, кило по 20 н., — Рибе укљева, кило 10 н., — Лука малог, кило 18 н., — Бумура, товар по 10 новч.

Даниловград, 13 дец. 1887.

На данашњем пазару биле су разној трговини цијене ове:

Говеда, цијена по комаду по 14—35 ф., — Телад, цијена по комаду по 5—7 ф., — Коњи, цијена по комаду по 20—32 ф., — Овце, цијена по комаду по 2 ф. до 3 ф. и 50 н., — Јагњад, цијена по комаду по 1 ф. до 1 ф. и 36 н., — Козе, цијена по комаду по 2 ф. до 3 ф. и 50 н., — Јарад, цијена по комаду по 1 ф. до 1 ф. и 50 н., — Свиње, цијена по комаду по 2—8 ф., — Коже, комад по 80 н. до 1 ф., — Вуна, ока по 60—70 н. — Сир, ока по 25—35 н. — Масло, ока по 70—85 н. — Дуван, ока по 80 н. до 1 ф. и 20 н. — Месо, ока по 20—30 н. — Риба, ока по 45—55 н. — Жито руметиново, ока по 13—14 н. — Пшеница, ока по 13—14 н. — Раж, ока по 12—13 н.

На данашњем пазару 20 дец. биле су разној трговини цијене ове:

Говеда, цијена по комаду 12—40 ф. — Телад, цијена по комаду по 5—7 ф. — Коњи, цијена по комаду по 20—30 ф. — Овце, цијена по комаду по 2—3 ф. — Јагњад, цијена по комаду по 1 ф. и 20 н. — Козе, цијена по комаду по 2—3 ф. — Јарад, цијена по комаду по 1 ф. и 20 н. — Свиње, цијена по комаду по 2—8 ф. — Коже, комад по 80 н. до 1 ф. — Вуна, ока по 60—70 н. — Сир, ока по 25—35 н. — Масло, ока по 70—85 н. — Дуван, ока по 1 ф. до 1 ф. и 40 н. — Риба, ока по 45—50 н. — Жито руметиново, ока по 12—14 новч.

На данашњем пазару 27 децембра 1887 биле су разној трговини цијене ове:

Говеда, по 12—40 ф. — Телад, по

5—7 ф. — Коњи, по 20—30 ф. — Овце, по 2—3 ф. — Јагњад, по ф. 1—120 н. — Козе, по 2—3 ф. — Јарад, по ф. 1—120 н. — Свиње, по 2—8 ф. цијеном све по комаду. — Коже, по 40—68 н. — Вуна, ока по 60—70 н. — Сир, ока по 25—35 н. — Масло, ока по 70—85 н. — Дуван, ока по ф. 1—140 н. — Рибе, ока по 45—50 н. — Месо суво, ока по 40—51 н. — Руметин, ока по 13½—14½ н.

На данашњем пазару 3 јануара 1888, биле су разној трговини цијене ове:

Говеда, цијена по комаду 12—40 ф. — Телад, цијена по комаду 5—7 ф. — Коњи, цијена по комаду 20—30 ф. — Овце, цијена по комаду 2—3 ф. — Јагњад, цијена по комаду од 1 ф. до 1 и 20 н. — Јарад, цијена по комаду од 1 ф. до 1 и 20 н. — Свиње, цијена по комаду 2—8 ф. — Коже, цијена по комаду 40—70 н. — Вуна, ока 60—70 н. — Сир, ока 25—35 н. — Масло, ока 70—85 н. — Дуван, ока од 1 ф. до 1 и 40 н. — Риба, ока 40—45 н. — Суво месо, ока 40—51 н. — Руметин, од 14 до 15 н. ска.

ЧИТУЉА.

†

Примили смо ову објаву смрти:

Наш добри и непрежаљени отац

ВЕЛИМИР ВАЛОЖИЋ,

рођен 1814 у Литоминшу у Ческој, књи-
жар у Биограду од 1853. Послије кратког
боловања преселио се у вјечност данас из
јутра у 2 сата у својој 76 години живота.

Јављајући ову тужну по нас вијесу
пријатељима, еродницима и познаницима
нашим, молимо их за дубоко саучење у
овој жалости.

Погреб ће бити сјутра у 9 часова
прије подне.

Стан савамалска улица, преко пута
парног купатила.

Биоград, 28 Децембра 1887 г.

Ожалошћени:

синах: синови: кћери:

Милева Милош Ружица

Ленка Душан Анђа

унучад и остала родбина.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Кроз кратко пријеме дају у штампу
приповијетку под насловом:

„СРБИН У ТУЂЕМ ЗАВИЧАЈУ“

са овим садржајем:

I. Заклетва. II. Завјера и злочинство.
III. Бјегство. IV. Грчка. V. Уговор и замка.
VI. Разбојничка крча. VII. Повратак у
завичај. VIII. Последњи покушај и IX. Са-
моубиство.

Књига ће изијети 10 штампаних та-
бака, цијена јој је за претплатнике „само
1 динар“, а допније 1½ динар.

Претплату ваља слати књижири г. Пе-
тра Турчића, у плаћеном писму, Биоград.
Рок претплате до 15 Јануара 1888 год.
закључно. Скупљачи на десет књига доби-
вају једну за труд.

Књижирама 25% рабата.

Молим како г. г. офицере, подофицере,
питомце Војне Академије и питомце Вете-
ринарске школе; тако и остале — грађане
— другове, познанике и пријатеље, да се
око скупљања претплате заузму, те да ме
у издању овога мога дјела подпомогну.

Умољавам скупљаче да изволе при-
пишању претплате доставити, име и зани-
мање оних, који су се претплатили, како
би им после јавно благодарили могао, што
су ме у издању овога мога дјела извољели
подпомоћи.

Биоград, 9 децембра 1887. г.

МИХАЈЛО МИХАЈЛОВИЋ

поднаредник

Дунав. етад. марв. болнице.

Телеграми „Гл. Црногорца“.

БЕРЛИН, 9 јануара. — Цар Вил-
хелм, примајући предсједника пруске
пар. скупштине и преставнике вел. др-
жава, изјавио је своју наду да ће се
мир одржати.

ТУЛОН, 9 јануара. — У морском
арсеналу живи се ради да се спреми
свадра за полазак (камо?) —

ПЕТРОГРАД, 9 јан. — Уредник
„Новога Времена“ осуђен је на 6 пе-
дјеља затвора, што је оклеветао војног
пристава њемачког посланства.

Књ. црн. повл. паробродско друштво.

ОБЈАВА.

Почем се због краткоће време-
на, које је одређено као рок за у-
писивање акција књ. црн. повлаш-
ћеног паробродског Друштва, као и
због других непредвиђених тешкоћа
није могло завршити то уписивање
до 15 Децембра 1887 а ни уплата
до 15 Јануара 1888, то је потписани
одбор у сједници својој од 4. ов. м.
закључио:

да се уписивање акција
књ. црн. повлашћеног паро-
бродског Друштва продужи
до 1 Априла 1888, а уплата
до 1 Маја 1888.

Ушвѣд тога умољавају се доја-
кошњи друштвени појереници, да
изволе наставити своје пријатељско
настојање око прикупљања нових
чланова-акционара, а позива се
учтиво поштована публика наша и
страна, да приступом својим у акци-
онарску заједницу овога Друштва
покаже своје учешће у овоме нашем
подузећу.

Цетиње, 8. Јануара 1888.

Привремени Одбор
књ. црн. повл. паробродског Друштва.

Секретар: Предсједник:
В. Вулетић Ј. Павловић.

ОГЛАС.

ЈЕДНО ПСЕТО, повишега раста а
мрке длаке, изгубило ми се.

Ко га нађе и мени поврне, дарива-
ћу му 1 наполеон златни.

Ријека, 1 Јануара 1888.

(2—3) А. Николајевић.

ГОДИШЊИ ИЗВЈЕШТАЈ БОЛНИЦЕ ДАНИЛА I. ЗА 1887 ГОДИНУ.

Мјесец	Затекло се			Примљено			Свега			И з а ш л и												Заостало		
	мушких	женских	Свега	мушких	женских	Свега	мушких	женских	Свега	мушких	женских	Свега	мушких	женских	Свега	мушких	женских	Свега	мушких	женских	Свега	мушких	женских	Свега
Јануар	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Фебруар	—	—	—	24	9	33	24	9	33	5	1	6	2	—	2	—	—	—	—	—	—	7	2	9
Март	17	7	24	16	7	23	33	14	47	11	3	12	7	6	13	—	—	—	1	1	2	19	8	27
Април	14	6	20	11	6	17	25	12	37	4	1	5	6	2	8	—	—	—	1	1	2	11	4	15
Мај	14	8	22	13	3	16	27	11	38	7	4	11	8	1	9	—	—	—	—	—	1	15	6	21
Јун	12	5	17	21	9	30	33	14	47	3	2	5	14	4	13	—	—	—	1	1	2	17	8	25
Јул	16	6	22	20	4	24	36	10	46	10	8	18	6	2	8	1	—	—	1	2	2	19	10	29
Август	17	—	17	21	5	26	38	5	43	12	2	14	6	1	7	1	—	—	2	2	2	21	3	24
Септембар	17	2	19	22	8	30	39	10	49	15	—	15	10	3	13	—	—	—	—	—	—	25	3	28
Октобар	14	7	21	22	2	24	36	9	45	15	3	18	7	4	11	—	—	—	1	—	1	23	7	30
Новембар	13	2	15	31	4	35	44	6	50	18	4	22	7	2	9	2	—	—	—	—	—	27	6	33
Децембар	17	—	17	20	4	24	37	4	41	14	1	15	7	—	7	—	—	—	1	—	1	22	1	23

У години 1887 боловало је свега 283 болесника, од којих су 228 мушких, а 55 женских, дакле 39 више него прошле године.

Са унутрашњим болестима било их је 165, а остали се дијеле на хируршке, очне и кожне.

Сви болесници заједно провели су 5662 дана у шпитаљу, а на сваког болника у средњу мјеру долази 20 дана лежања. Оздрав-
љено је 105, поправило се 141, отишито у овом стању, у коме су и примљени 5, умрло 12, а остали затицху се на лијечењу у
1888 години. Процент је смртности 4,24%.

У болници редовно сваке године кругом цифром преко 2000 душа примају лекарски савјет и унутрство.

Поред мањих операција, као што су: просјецање апендеса, панариција, сузног канала, вађење страних предмета са ока, шивење сјечених рана, отклањање крајника (tonsillotomy), тампонирање носа при крвоточењу и т. д., које се чине на тим амбулант-
ним болесницима, извршене су над примљеним болесницима хируршког одјела ове операције:

Изавађен камен из мјехура (lithotomy) у осморице (до сад свега 30 случајева.)

Катаракте („бијело“ из ока) 6 (до сад свега 51); предектомија (изрезивање очне дужице) препаратормих за катаракту, оптич-
них и против запалења 18; удаљене гуге (sarcoma, atheroma) са ока и из орбите 2.

Изрезана велика гуга (angiomyoma), тежином до једне оке, која је прекривала око и сву десну половину лица; удаљена гуга
с лица (ypoma); просјечен опширни апендес околушне жлијезде; сашивена зечија усница (labium leprosum); просјечен апендес је-
зика; изрезан рак доње усне у 4; пластично оперирања доња вилица после некрозе. Пресјечени дебели ожиљци и учињена пла-
стична операција лица, врата и руке након опширне жеготине.

Пресјечен апендес у једне жене, која је једновременно са нагнојењем спсе добила оштру маију, и оздравивши од тога оздра-
вила је и душевно. Прободен грудни кош ради испуштања житкости (exsudatum pleuriticum) 2; учињен опширни разрез са резек-
цијом ребра 1.

Повраћена под хлороформом укљепитена кила (hernia incarcerated) 1; прободен трбушни дувар (patascenshis) 6; прободена
оваријална киста 1.

Стављена forceps при порођају 1; учињен повртај при порођају (versio) 1. Прижитање Пакленовим апаратом при запалењу
кичмених марамица и мождиве 1.

Отсјечена рука више лакта због гангрене 1; вађене мртве кости из лакта (sequestrotomia) 1; изгребаван зглоб руке због
туберкулоза костију 1.

Откинута предња половина стоне (по Шопарту) 1; изгребаван зглоб стоне због туберкулоза 1.

Од ређих болести била је једна оваријална киста, један случај ехинокока јетре, један случај шекерне болести.

Од заразних била су 2 случаја трбушног тифа.

Судско-лекарских прегледа учињено је 18.

У мјесецима Јулу и Августу каламљена су дјеца са Цетиња и околине редовно сваки осми дан.

Цетиње, 8. Јануара 1888 год.

Дужност ми је изјавити благодарност дворском лијечнику г. др. Феарију и апотекару г. Ј. Дечу, који су ми при вањим операцијама асистирали, тако
исто приморском лекару г. др. В. Петковићу, који ме у мом службеном отсуству мјесец дана замјењивао.

Управа болнице

Др. П. МИЉАНИЋ.

Уредник и издавалац Божа Новаковић.

У књ. црног. државној штампарији.